

PRILÖZEK DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŹAŠKO OZEMLJE

Leto VI - Štev. 188 (1876)

Postnina plačana v gotovini
Spedizione in abbon. post. 1. gr.

TRST, petek 10. avgusta 1951

Prispevajte
za Kulturni dom

Cena 20 lir

DVE KONCEPCIJI odnosov med narodi

(Ob Švernikovem pogrebanju zamisli „pakta petorice“)

Danes se mnogo govori o mednarodnem sodelovanju, o prijateljstvu med narodi in podobno. Ničve na svetu, zlasti pa se v odgovornih krogih, si ne upa nastopiti proti načelu tega sodelovanja — kot si nihče ne upa odkrito nastopiti z vojno.

Vendar je svet danes, kljub vsem lepim besedam o sodelovanju in prijateljstvu, v stalni napetosti, nekje na sredi med mirom in vojno, na Koreji pa je vojna še vedno trdo, kruto dejstvo. To pomeni, da besede o sodelovanju, s katerimi nihče ne skopari, niso dovolj za ohranitev mira, to pomeni nadalje, da marsikdo za spravičljivi, na videz plemeniti besedami skrivata čisto drugačne namene.

Predvsem moramo ločiti med dvema koncepcijama odnosov med narodi in državami:

Prva, demokratska, stoji na načelu enakopravnosti med vsemi, velikim in majhnimi; vsem daje pravico do besede v urejanju mednarodnih zadev, vsem daje pravico, da se pri reševanju mednarodnih problemov upoštevajo njihovi interesi. Ta koncepcija je začetnik konkretno najbolj izražena v Listini Združenih narodov. OZN je izraz načela enakopravnosti narodov in držav, čeprav priznava, da imajo velesile večjo odgovornost, ker imajo večjo moč (en sam nepriznani korak velesile lahko povzroči ogromno škodo, je lahko odločilen za svetovni mir). Izraz tega mišljenja so nekatere posebne pravice, ki jih uživajo velesile v organizacijah OZN (pet velesil ima n. pr. pravico do stalnega članstva in pravico veta v Varnostnem svetu), vendar pa je glas velesil v vrhovnem organu Združenih narodov, v Glavnem skupščini, enak glasju katere koli majhne države.

Druge koncepcija smatra, da je treba svet postaviti pod varstvo velesil, ki so edine odgovorne za svetovni mir, ki so edine na ohranjanju sveta (beri: kupčijami), med seboj medtem ko prisilijo ostale, srednjim in majhnim državam, da podrejo vlogo, doživljajo pa tudi samo vlogo drobnih, na poravnavanju velikih računov med velikimi državami, pa naj bo njihovo število črni, pet ali kolikor že.

Ta koncepcija varuje vlogo velesil nad svetom je v odličnem nasprotju z načeli organizacije združenih narodov, ki kljub vsem svojim pomanim, ključnim še vedno najbolj odgovarjajo načelu demokratskega odnosa med narodi. Poravnavanje računov med velesilami in njihov pohlep po tuji zemlji je, kot znano, vir vseh vojn, kadar med njimi odloči, da se mora sredstva. Zaradi tega je široka mednarodna organizacija, ki upošteva enake pravice vseh držav, najboljša obramba pred vojno.

Očiten primer škodljivosti varstva poseganja velesil v svetovni mir, je letu 1949 prvotno sprejeti, v kateri je bila mednarodna organizacija, ki upošteva enake pravice vseh držav, najboljša obramba pred vojno.

Očiten primer škodljivosti varstva poseganja velesil v svetovni mir, je letu 1949 prvotno sprejeti, v kateri je bila mednarodna organizacija, ki upošteva enake pravice vseh držav, najboljša obramba pred vojno.

Očiten primer škodljivosti varstva poseganja velesil v svetovni mir, je letu 1949 prvotno sprejeti, v kateri je bila mednarodna organizacija, ki upošteva enake pravice vseh držav, najboljša obramba pred vojno.

Očiten primer škodljivosti varstva poseganja velesil v svetovni mir, je letu 1949 prvotno sprejeti, v kateri je bila mednarodna organizacija, ki upošteva enake pravice vseh držav, najboljša obramba pred vojno.

Očiten primer škodljivosti varstva poseganja velesil v svetovni mir, je letu 1949 prvotno sprejeti, v kateri je bila mednarodna organizacija, ki upošteva enake pravice vseh držav, najboljša obramba pred vojno.

Očiten primer škodljivosti varstva poseganja velesil v svetovni mir, je letu 1949 prvotno sprejeti, v kateri je bila mednarodna organizacija, ki upošteva enake pravice vseh držav, najboljša obramba pred vojno.

VELEPOSILNIK ALLEN PRI MARŠALU TITU NA BRIONIH Naipravilnejša pot za sodelovanje med Jugoslavijo in Ameriko

Ameriška vlada je poslala Jugoslaviji pomoč v prvi vrsti zato, ker je jugoslovansko ljudstvo na strani onih sil, ki se borijo za mir - Odgovor veleposlanika Allena - Po Romunih, Madžarih in Bolgarjih so tudi Albanci izživali oboroženi incident

(Od našega dopisnika)

BEograd, 9. — Po prihodu zadnje ladje s tovornim hram v okviru ameriške pomoči Jugoslaviji je maršal Tito sprejel danes predpoldne na Brionih otokih veleposlanika ZDA v Beogradu Georga Allena z ženo, svetnika veleposlanstva in posebnega odposlanca za pomoč Richarda Allena, druge članice ameriškega veleposlanstva in delegacije za pomoč ter predstavnike ameriškega tiska v Jugoslaviji. Pri sprejemu so bili navzoči tudi ministri za zunanjo trgovino ELRj Melentijev Popović, opolnomočeni minister Dr. Sloven Smolaka, namestnik ministra predsedstva za zunanje zadeve Ljubo Babić, pomočnik ministra zunanje trgovine Stanislav Kopčok in drugi.

Maršal Tito je ob tej priliki izrazil svojo hvalnost ameriški vladi in ljudstvu za to pomoč v času, ko je bila Jugoslavija najpoboljšana zaradi hudih suše, ki jo je zadela. Maršal Tito je nadaljeval:

„Naše ljudstvo visoko ceni to prijateljsko gesto, to dejanje ameriške vlade in ameriškega ljudstva, in to toliko bolj, ker ta pomoč in prva, saj smo iz vojne dobili obsežno pomoč od Unre, o čemer smo že govorili. Poleg tega naše ljudstvo ceni tudi to, da smo pri ameriški vladi, zlasti pa pri gospodu predsedniku Trumanu, našli na razumevanje glede dajanja gospodarske pomoči Jugoslaviji.

Ob tej priliki bi hotel še reči, da se ne strinjam s stališčem nekaterih časopisov na Zahodu, ki pišejo, da je dajanje gospodarske pomoči Jugoslaviji riziko, ki se izplača. To sicer ni splošen, temveč samo poseben pojav v zahodnem tisku, vendar je to stvar, ki je žaljiva tako za naše ljudstvo kot za ameriško ljudstvo, kajti mi vsi se zavedamo, da ameriška vlada daje našemu ljudstvu pomoč zato, ker smatra, da mu je pomoč potrebna, da jo je zaslužilo — ne je zaradi tega, ker je jugoslovansko ljudstvo bilo zaveznik ZDA v veliki vojni proti osvajalnim ciljem fašizma, temveč tudi zaradi tega, ker je naše ljudstvo danes na strani onih sil, ki se borijo za mir. Ameriška vlada in ljudstvo bosta imela, kadar gre za borbo za mir, vedno naše ljudstvo na svoji strani.

Misljam, da je ameriška vlada poslala Jugo svojo pomoč zato, ker je imela v prvi vrsti prav to pred očmi.

Mi cenimo to njeno pomoč zlasti zaradi tega, ker je ameriška vlada ni vezala z raznimi pogoji politične ali druge narave, ki bi rušili avtoriteto in ugled, našega, pa tudi ameriškega ljudstva. Misljam, da je prav to tudi najpravišnja pot za tesnejše sodelovanje med Jugoslavijo in Ameriko.

V odgovoru na besede maršala Tita je veleposlanik Allen ved drugim dejal: »Popolnoma razumem vse, kar ste pripomnili; hotel bi reči, da niti mi, ki smo imeli zveze s to stvarjo, nismo bili popolnoma gotovi, ko je bila storjena prva prošnja za pomoč vladi ZDA v oktobru 1950, kako se bo na koncu vse to zgodilo. Jugoslovanska vlada je postavila svojo zahtevo brez vsakega vnaprejšnjega priporočila, da bosta ameriška vlada in ameriško ljudstvo na njeno zahtevo odgovorila. Jugoslovanska vlada pa je storila to zahtevo s posebnim prikazom svojega položaja, odkrito povedala, kako stvar stoji in vprašala, kaj bi mi lahko v tem pogledu storili. Pričan sem, da takrat nihče ni mogel verjeti, niti Melentijev Popović niti Boris Kidrič niti Vladimir Popović ni ni maršal Tito, da bi v devetih mesecih, kolikor jih je od takrat prešlo, prišlo v Jugoslavijo v okviru pomoči več kot 500.000 ton raznega blaga. Druga negotovost, ki sem jo v tem času imel pred očmi, je bilo vprašanje, ali se bomo po devetih mesecih lahko sestali in sestali kot boljši prijatelji, kot pa smo bili v začetku.

Zelo sem zadovoljen, da sta ameriška vlada in ameriško ljudstvo v tako polni meri ugodila zahtevam Jugoslavije in na način, kot je bilo to storjeno. Kar pa se ide mojeg sodelovanja v tej zadevi, sem ptebe-

no zadovoljen z dejstvi, takimi mi kot so, kajti danes smemo iskreno in prepričano trditi, da je izkušnja, ki smo jo dobili, pripeljala do boljšega razumevanja in do prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in Ameriko.

Albanci vojaki so izvršili še en napad na jugoslovanske grančarije. Ti skupine albanških vojakov so prodrele v noči 8. avgusta na jugoslovansko ozemlje ob obali Ohridskega jezera in izvršile napad na jugoslovansko obmejno stražarstvo, pri čemer so poskušale vjeti jugoslovanske grančarije, ki je bil okoli 145 m oddaljen od mejne črte. Jugoslovanski grančarji je začel streljati iz avtomatske puške, narkar so se albanski vojaki pod zaščito mraka umaknili za nekajnih 15 metrov. S pomočjo vojske obmejne stražarstva je bil ta napad korčno odbit in Albanci so se umaknili z jugoslovanskega ozemlja. Pri preiskavi po incidentu je bil opazen albanski vojak, skrit kakih 200 m v notranjosti jugoslovanskega ozemlja, ki pa se mu je posreželo bežati.

Ta napad albanskih vojakov

se je zgodil komaj nekoliko dni po zahrbtnem umoru jugoslovanskega grančarja Simeca na romunski meji in po oboroženih napadih bolgarskih in madžarskih vojakov na jugoslovansko obmejno stražarstvo. Tako so v zadnjem tednu pravve kominfornistične države, ki mejijo na Jugoslavijo, pripisale svoj obolus v protijugoslovanski politiki svojih vlad po navodilih iz Moskve.

Približno v istem času pa so trije albanski vojaki pribežali v Jugoslavijo. Ti trije vojaki — Sulejman Malik, Baki Perović in Rahman Lekić — so pripadali specialnim enotam, ki jih albanska varnostna služba »Epturumik« Steta pošilja na jugoslovansko mejo z nalogo, da izživajo obmejne incidente. Ti vojaki so izjavili, da imajo te enote nalogo, da zavzamejo položaj na meji in streljajo na vsakogar, ki ga vidijo na jugoslovanskem ozemlju. Če tega naloge ne izvršijo, jih kaznuje z zapornim. Dodali so, da je bila v albanskih vaseh uvedena policijska ura ob 20. zvečer. Odpor prebivalstva narasla in oblasti delijo odklopanja za vsakega ubitega nasprotnika Erver Hodževga režima.

R. R.

SEstaneK z vlado je trajal dve uri. Izvedelo se je, da so Perzijski zahtevali od Stokesa pojasnila o nekaterih točkah njegove spomenice, Minister za vzgojo Karim Sanjaji, ki je tudi v perzijski delegaciji, ki se pogaja z Angleži, je izjavil, da bodo ustanovili podkomisijo z nalogo, da določi sredstva na način za sprejemanje plačil petrolejskih ladij, ki bodo izvažale nafto.

Pozneje se je zvedelo, da so imenovali podkomisijo, ki naj doseže kompromis glede spora o potrditvi poveljnikov petrolejskih ladij.

Danes je govoril vodja perzijske delegacije Daftari o večeršnjem sestanku. Povedal je, da so iskali pot, po kateri bi se mogla pogajanja nadaljevati. Izjavil je tudi, da bodo sedanja pogajanja trajala najmanj 10 dni.

Od drugih predstavnikov v Teheranu, ki pa niso navzoči na sedanjih pogajanjih, je treba omeniti predpoved besede Hasana Haeri Zedeha, ki je povedal, da se Iran pogaja z Angleži glede ustanovitve skupne družbe za prodajo in razdelitev nafte. Oba stranki bi imeli v tej družbi enake pravice. Pojasil je, da so iranski predstavniki pooblašili, naj se pogaja samo o tem vprašanju ob enem pa o odškodnini, ki bi jo dala Perzijska Anglo-Iranian za nacionalizirane naftne pravice.

SestaneK z vlado je trajal dve uri. Izvedelo se je, da so Perzijski zahtevali od Stokesa pojasnila o nekaterih točkah njegove spomenice, Minister za vzgojo Karim Sanjaji, ki je tudi v perzijski delegaciji, ki se pogaja z Angleži, je izjavil, da bodo ustanovili podkomisijo z nalogo, da določi sredstva na način za sprejemanje plačil petrolejskih ladij, ki bodo izvažale nafto.

Pozneje se je zvedelo, da so imenovali podkomisijo, ki naj doseže kompromis glede spora o potrditvi poveljnikov petrolejskih ladij.

Danes je govoril vodja perzijske delegacije Daftari o večeršnjem sestanku. Povedal je, da so iskali pot, po kateri bi se mogla pogajanja nadaljevati. Izjavil je tudi, da bodo sedanja pogajanja trajala najmanj 10 dni.

Od drugih predstavnikov v Teheranu, ki pa niso navzoči na sedanjih pogajanjih, je treba omeniti predpoved besede Hasana Haeri Zedeha, ki je povedal, da se Iran pogaja z Angleži glede ustanovitve skupne družbe za prodajo in razdelitev nafte. Oba stranki bi imeli v tej družbi enake pravice. Pojasil je, da so iranski predstavniki pooblašili, naj se pogaja samo o tem vprašanju ob enem pa o odškodnini, ki bi jo dala Perzijska Anglo-Iranian za nacionalizirane naftne pravice.

SestaneK z vlado je trajal dve uri. Izvedelo se je, da so Perzijski zahtevali od Stokesa pojasnila o nekaterih točkah njegove spomenice, Minister za vzgojo Karim Sanjaji, ki je tudi v perzijski delegaciji, ki se pogaja z Angleži, je izjavil, da bodo ustanovili podkomisijo z nalogo, da določi sredstva na način za sprejemanje plačil petrolejskih ladij, ki bodo izvažale nafto.

Pozneje se je zvedelo, da so imenovali podkomisijo, ki naj doseže kompromis glede spora o potrditvi poveljnikov petrolejskih ladij.

Danes je govoril vodja perzijske delegacije Daftari o večeršnjem sestanku. Povedal je, da so iskali pot, po kateri bi se mogla pogajanja nadaljevati. Izjavil je tudi, da bodo sedanja pogajanja trajala najmanj 10 dni.

Od drugih predstavnikov v Teheranu, ki pa niso navzoči na sedanjih pogajanjih, je treba omeniti predpoved besede Hasana Haeri Zedeha, ki je povedal, da se Iran pogaja z Angleži glede ustanovitve skupne družbe za prodajo in razdelitev nafte. Oba stranki bi imeli v tej družbi enake pravice. Pojasil je, da so iranski predstavniki pooblašili, naj se pogaja samo o tem vprašanju ob enem pa o odškodnini, ki bi jo dala Perzijska Anglo-Iranian za nacionalizirane naftne pravice.

SestaneK z vlado je trajal dve uri. Izvedelo se je, da so Perzijski zahtevali od Stokesa pojasnila o nekaterih točkah njegove spomenice, Minister za vzgojo Karim Sanjaji, ki je tudi v perzijski delegaciji, ki se pogaja z Angleži, je izjavil, da bodo ustanovili podkomisijo z nalogo, da določi sredstva na način za sprejemanje plačil petrolejskih ladij, ki bodo izvažale nafto.

Pozneje se je zvedelo, da so imenovali podkomisijo, ki naj doseže kompromis glede spora o potrditvi poveljnikov petrolejskih ladij.

Danes je govoril vodja perzijske delegacije Daftari o večeršnjem sestanku. Povedal je, da so iskali pot, po kateri bi se mogla pogajanja nadaljevati. Izjavil je tudi, da bodo sedanja pogajanja trajala najmanj 10 dni.

Od drugih predstavnikov v Teheranu, ki pa niso navzoči na sedanjih pogajanjih, je treba omeniti predpoved besede Hasana Haeri Zedeha, ki je povedal, da se Iran pogaja z Angleži glede ustanovitve skupne družbe za prodajo in razdelitev nafte. Oba stranki bi imeli v tej družbi enake pravice. Pojasil je, da so iranski predstavniki pooblašili, naj se pogaja samo o tem vprašanju ob enem pa o odškodnini, ki bi jo dala Perzijska Anglo-Iranian za nacionalizirane naftne pravice.

SestaneK z vlado je trajal dve uri. Izvedelo se je, da so Perzijski zahtevali od Stokesa pojasnila o nekaterih točkah njegove spomenice, Minister za vzgojo Karim Sanjaji, ki je tudi v perzijski delegaciji, ki se pogaja z Angleži, je izjavil, da bodo ustanovili podkomisijo z nalogo, da določi sredstva na način za sprejemanje plačil petrolejskih ladij, ki bodo izvažale nafto.

Pozneje se je zvedelo, da so imenovali podkomisijo, ki naj doseže kompromis glede spora o potrditvi poveljnikov petrolejskih ladij.

Danes je govoril vodja perzijske delegacije Daftari o večeršnjem sestanku. Povedal je, da so iskali pot, po kateri bi se mogla pogajanja nadaljevati. Izjavil je tudi, da bodo sedanja pogajanja trajala najmanj 10 dni.

Od drugih predstavnikov v Teheranu, ki pa niso navzoči na sedanjih pogajanjih, je treba omeniti predpoved besede Hasana Haeri Zedeha, ki je povedal, da se Iran pogaja z Angleži glede ustanovitve skupne družbe za prodajo in razdelitev nafte. Oba stranki bi imeli v tej družbi enake pravice. Pojasil je, da so iranski predstavniki pooblašili, naj se pogaja samo o tem vprašanju ob enem pa o odškodnini, ki bi jo dala Perzijska Anglo-Iranian za nacionalizirane naftne pravice.

SestaneK z vlado je trajal dve uri. Izvedelo se je, da so Perzijski zahtevali od Stokesa pojasnila o nekaterih točkah njegove spomenice, Minister za vzgojo Karim Sanjaji, ki je tudi v perzijski delegaciji, ki se pogaja z Angleži, je izjavil, da bodo ustanovili podkomisijo z nalogo, da določi sredstva na način za sprejemanje plačil petrolejskih ladij, ki bodo izvažale nafto.

Pozneje se je zvedelo, da so imenovali podkomisijo, ki naj doseže kompromis glede spora o potrditvi poveljnikov petrolejskih ladij.

POGAJANJA V TEHERANU POČASI NAPREDUJEJO

Trajalo bodo najmanj deset dni - Pogajajo se o ustanovitvi skupne družbe za prodajanje in razdeljevanje petroleja

SEstaneK z vlado je trajal dve uri. Izvedelo se je, da so Perzijski zahtevali od Stokesa pojasnila o nekaterih točkah njegove spomenice, Minister za vzgojo Karim Sanjaji, ki je tudi v perzijski delegaciji, ki se pogaja z Angleži, je izjavil, da bodo ustanovili podkomisijo z nalogo, da določi sredstva na način za sprejemanje plačil petrolejskih ladij, ki bodo izvažale nafto.

Pozneje se je zvedelo, da so imenovali podkomisijo, ki naj doseže kompromis glede spora o potrditvi poveljnikov petrolejskih ladij.

Danes je govoril vodja perzijske delegacije Daftari o večeršnjem sestanku. Povedal je, da so iskali pot, po kateri bi se mogla pogajanja nadaljevati. Izjavil je tudi, da bodo sedanja pogajanja trajala najmanj 10 dni.

Od drugih predstavnikov v Teheranu, ki pa niso navzoči na sedanjih pogajanjih, je treba omeniti predpoved besede Hasana Haeri Zedeha, ki je povedal, da se Iran pogaja z Angleži glede ustanovitve skupne družbe za prodajo in razdelitev nafte. Oba stranki bi imeli v tej družbi enake pravice. Pojasil je, da so iranski predstavniki pooblašili, naj se pogaja samo o tem vprašanju ob enem pa o odškodnini, ki bi jo dala Perzijska Anglo-Iranian za nacionalizirane naftne pravice.

SestaneK z vlado je trajal dve uri. Izvedelo se je, da so Perzijski zahtevali od Stokesa pojasnila o nekaterih točkah njegove spomenice, Minister za vzgojo Karim Sanjaji, ki je tudi v perzijski delegaciji, ki se pogaja z Angleži, je izjavil, da bodo ustanovili podkomisijo z nalogo, da določi sredstva na način za sprejemanje plačil petrolejskih ladij, ki bodo izvažale nafto.

Pozneje se je zvedelo, da so imenovali podkomisijo, ki naj doseže kompromis glede spora o potrditvi poveljnikov petrolejskih ladij.

Danes je govoril vodja perzijske delegacije Daftari o večeršnjem sestanku. Povedal je, da so iskali pot, po kateri bi se mogla pogajanja nadaljevati. Izjavil je tudi, da bodo sedanja pogajanja trajala najmanj 10 dni.

Od drugih predstavnikov v Teheranu, ki pa niso navzoči na sedanjih pogajanjih, je treba omeniti predpoved besede Hasana Haeri Zedeha, ki je povedal, da se Iran pogaja z Angleži glede ustanovitve skupne družbe za prodajo in razdelitev nafte. Oba stranki bi imeli v tej družbi enake pravice. Pojasil je, da so iranski predstavniki pooblašili, naj se pogaja samo o tem vprašanju ob enem pa o odškodnini, ki bi jo dala Perzijska Anglo-Iranian za nacionalizirane naftne pravice.

SestaneK z vlado je trajal dve uri. Izvedelo se je, da so Perzijski zahtevali od Stokesa pojasnila o nekaterih točkah njegove spomenice, Minister za vzgojo Karim Sanjaji, ki je tudi v perzijski delegaciji, ki se pogaja z Angleži, je izjavil, da bodo ustanovili podkomisijo z nalogo, da določi sredstva na način za sprejemanje plačil petrolejskih ladij, ki bodo izvažale nafto.

Pozneje se je zvedelo, da so imenovali podkomisijo, ki naj doseže kompromis glede spora o potrditvi poveljnikov petrolejskih ladij.

Danes je govoril vodja perzijske delegacije Daftari o večeršnjem sestanku. Povedal je, da so iskali pot, po kateri bi se mogla pogajanja nadaljevati. Izjavil je tudi, da bodo sedanja pogajanja trajala najmanj 10 dni.

Od drugih predstavnikov v Teheranu, ki pa niso navzoči na sedanjih pogajanjih, je treba omeniti predpoved besede Hasana Haeri Zedeha, ki je povedal, da se Iran pogaja z Angleži glede ustanovitve skupne družbe za prodajo in razdelitev nafte. Oba stranki bi imeli v tej družbi enake pravice. Pojasil je, da so iranski predstavniki pooblašili, naj se pogaja samo o tem vprašanju ob enem pa o odškodnini, ki bi jo dala Perzijska Anglo-Iranian za nacionalizirane naftne pravice.

SestaneK z vlado je trajal dve uri. Izvedelo se je, da so Perzijski zahtevali od Stokesa pojasnila o nekaterih točkah njegove spomenice, Minister za vzgojo Karim Sanjaji, ki je tudi v perzijski delegaciji, ki se pogaja z Angleži, je izjavil, da bodo ustanovili podkomisijo z nalogo, da določi sredstva na način za sprejemanje plačil petrolejskih ladij, ki bodo izvažale nafto.

Pozneje se je zvedelo, da so imenovali podkomisijo, ki naj doseže kompromis glede spora o potrditvi poveljnikov petrolejskih ladij.

Danes je govoril vodja perzijske delegacije Daftari o večeršnjem sestanku. Povedal je, da so iskali pot, po kateri bi se mogla pogajanja nadaljevati. Izjavil je tudi, da bodo sedanja pogajanja trajala najmanj 10 dni.

Od drugih predstavnikov v Teheranu, ki pa niso navzoči na sedanjih pogajanjih, je treba omeniti predpoved besede Hasana Haeri Zedeha, ki je povedal, da se Iran pogaja z Angleži glede ustanovitve skupne družbe za prodajo in razdelitev nafte. Oba stranki bi imeli v tej družbi enake pravice. Pojasil je, da so iranski predstavniki pooblašili, naj se pogaja samo o tem vprašanju ob enem pa o odškodnini, ki bi jo dala Perzijska Anglo-Iranian za nacionalizirane naftne pravice.

SestaneK z vlado je trajal dve uri. Izvedelo se je, da so Perzijski zahtevali od Stokesa pojasnila o nekaterih točkah njegove spomenice, Minister za vzgojo Karim Sanjaji, ki je tudi v perzijski delegaciji, ki se pogaja z Angleži, je izjavil, da bodo ustanovili podkomisijo z nalogo, da določi sredstva na način za sprejemanje plačil petrolejskih ladij, ki bodo izvažale nafto.

Pozneje se je zvedelo, da so imenovali podkomisijo, ki naj doseže kompromis glede spora o potrditvi poveljnikov petrolejskih ladij.

Danes je govoril vodja perzijske delegacije Daftari o večeršnjem sestanku. Povedal je, da so iskali pot, po kateri bi se mogla pogajanja nadaljevati. Izjavil je tudi, da bodo sedanja pogajanja trajala najmanj 10 dni.

Od drugih predstavnikov v Teheranu, ki pa niso navzoči na sedanjih pogajanjih, je treba omeniti predpoved besede Hasana Haeri Zedeha, ki je povedal, da se Iran pogaja z Angleži glede ustanovitve skupne družbe za prodajo in razdelitev nafte. Oba stranki bi imeli v tej družbi enake pravice. Pojasil je, da so iranski predstavniki pooblašili, naj se pogaja samo o tem vprašanju ob enem pa o odškodnini, ki bi jo dala Perzijska Anglo-Iranian za nacionalizirane naftne pravice.

SestaneK z vlado je trajal dve uri. Izvedelo se je, da so Perzijski zahtevali od Stokesa pojasnila o nekaterih točkah njegove spomenice, Minister za vzgojo Karim Sanjaji, ki je tudi v perzijski delegaciji, ki se pogaja z Angleži, je izjavil, da bodo ustanovili podkomisijo z nalogo, da določi sredstva na način za sprejemanje plačil petrolejskih ladij, ki bodo izvažale nafto.

Pozneje se je zvedelo, da so imenovali podkomisijo, ki naj doseže kompromis glede spora o potrditvi poveljnikov petrolejskih ladij.

Danes je govoril vodja perzijske delegacije Daftari o večeršnjem sestanku. Povedal je, da so iskali pot, po kateri bi se mogla pogajanja nadaljevati. Izjavil je tudi, da bodo sedanja pogajanja trajala najmanj 10 dni.

Od drugih predstavnikov v Teheranu, ki pa niso navzoči na sedanjih pogajanjih, je treba omeniti predpoved besede Hasana Haeri Zedeha, ki je povedal, da se Iran pogaja z Angleži glede ustanovitve skupne družbe za prodajo in razdelitev nafte. Oba stranki bi imeli v tej družbi enake pravice. Pojasil je, da so iranski predstavniki pooblašili, naj se pogaja samo o tem vprašanju ob enem pa o odškodnini, ki bi jo dala Perzijska Anglo-Iranian za nacionalizirane naftne pravice.

SestaneK z vlado je trajal dve uri. Izvedelo se je, da so Perzijski zahtevali od Stokesa pojasnila o nekaterih točkah njegove spomenice, Minister za vzgojo Karim Sanjaji, ki je tudi v perzijski delegaciji, ki se pogaja z Angleži, je izjavil, da bodo ustanovili podkomisijo z nalogo, da določi sredstva na način za sprejemanje plačil petrolejskih ladij, ki bodo izvažale nafto.

Pozneje se je zvedelo, da so imenovali podkomisijo, ki naj doseže kompromis glede spora o potrditvi poveljnikov petrolejskih ladij.

Danes je govoril vodja perzijske delegacije Daftari o večeršnjem sestanku. Povedal je, da so iskali pot, po kateri bi se mogla pogajanja nadaljevati. Izjavil je tudi, da bodo sedanja pogajanja trajala najmanj 10 dni.

Od drugih predstavnikov v Teheranu, ki pa niso navzoči na sedanjih pogajanjih, je treba omeniti predpoved besede Hasana Haeri Zedeha, ki je povedal, da se Iran pogaja z Angleži glede ustanovitve skupne družbe za prodajo in razdelitev nafte. Oba stranki bi imeli v tej družbi enake pravice. Pojasil je, da so iranski predstavniki pooblašili, naj se pogaja samo o tem vprašanju ob enem pa o odškodnini, ki bi jo dala Perzijska Anglo-Iranian za nacionalizirane naftne pravice.

SestaneK z vlado je trajal dve uri. Izvedelo se je, da so Perzijski zahtevali od Stokesa pojasnila o nekaterih točkah njegove spomenice, Minister za vzgojo Karim Sanjaji, ki je tudi v perzijski delegaciji, ki se pogaja z Angleži, je izjavil, da bodo ustanovili podkomisijo z nalogo, da določi sredstva na način za sprejemanje plačil petrolejskih ladij, ki bodo izvažale nafto.

Pozneje se je zvedelo, da so imenovali podkomisijo, ki naj doseže kompromis glede spora o potrditvi poveljnikov petrolejskih ladij.

Pri sedanjih pogajanjih se sodeluje Trumanov osebni svetovalec in poslednji v anglo-iranskem petrolejskem sporu Averell Harriman, službi je obema strankama za svetovalec.

Medtem pa je danes jutraj iranski parlament odobril zakon, ki podeljuje, da sprejme posojilo 25 milijonov dolarjev ameriškega Import-Export Bank za nakup poljedelskih strojev. Približno šest milijonov pa bi porabili za gradnjo cest.

Danes je govoril vodja perzijske delegacije Daftari o večeršnjem sestanku. Povedal je, da so iskali pot, po kateri bi se mogla pogajanja nadaljevati. Izjavil je tudi, da bodo sedanja pogajanja trajala najmanj 10 dni.

Od drugih predstavnikov v Teheranu, ki pa niso navzoči na sedanjih pogajanjih, je treba omeniti predpoved besede Hasana Haeri Zedeha, ki je povedal, da se Iran pogaja z Angleži glede ustanovitve skupne družbe za prodajo in razdelitev nafte. Oba stranki bi imeli v tej družbi enake pravice. Pojasil je, da so iranski predstavniki pooblašili, naj se pogaja samo o tem vprašanju ob enem pa o odškodnini, ki bi jo dala Perzijska Anglo-Iranian za nacionalizirane naftne pravice.

SestaneK z vlado je trajal dve uri. Izvedelo se je, da so Perzijski zahtevali od Stokesa pojasnila o nekaterih točkah njegove spomenice, Minister za vzgojo Karim Sanjaji, ki je tudi v perzijski delegaciji, ki se pogaja z Angleži, je izjavil, da bodo ustanovili podkomisijo z nalogo, da določi sredstva na način za sprejemanje plačil petrolejskih ladij, ki bodo izvažale nafto.

Pozneje se je zvedelo, da so imenovali podkomisijo, ki naj doseže kompromis glede spora o potrditvi poveljnikov petrolejskih ladij.

Danes je govoril vodja perzijske delegacije Daftari o večeršnjem sestanku. Povedal je, da so iskali pot, po kateri bi se mogla pogajanja nadaljevati. Izjavil je tudi, da bodo sedanja pogajanja trajala najmanj 10 dni.

</

TRŽAŠKI DNEVNIK

KOLEDAR
OBJAVE - MALI OGLASI

Petek 10. avgusta
Lovrenc, Jurica
Sonce vzhaja ob 4.57, zaton ob
19.22. Dolžina dneva 14.25. Luna
vzhaja ob 13.22, zaton ob 22.20.
Jutri, sobota 11. avgusta
Suzana, Boimir

Z IZREDNE OBČINSKE SEJE V DOLINI

Demagogija kominformističnega župana z resolucijami o „miru“ in „guvernerju“

Sinočna izredna seja občinskega sveta v Dolini se je začela ob 19. pa skoraj do polnoči. Levji delež je imel Lovriha, da se je pral in držal dol govoranco polno demagogije. Izbratbi je pa hotel izredno priliko, ker čez nekaj tednov je ne bo imel več. Kakor po navadi se je večkrat obregnil ob «Primorski dnevnik». Naše pisanje, vprašanja in jasni podatki iz izjavami vodilnih italijanskih komunistov ga zelo bodejo. Tudi njegovi kominformistični svetovalci so se razburjali, jasnega odgovora na naša vprašanja pa niso dali, ker ga niso smeli, sicer bi se morali izjaviti proti Pajetti, Vidaliu itd. ali razkrinkati. Zato so vse njihove trditve in zahteve po «guvernerju» in «miru» le politična prevara. Morda so v dobri veri, a sprevideti bi morali, da vendar, da jih njihovi voditelji varajo.

Pa preidimo k samemu poteku seje. Po čitanju zapisnika zadnje seje, na kateri sta bili tudi kot glavna točka enaki resoluciji kot včeraj, je Lovriha začel svoj govor. Fant bi si lahko prihranil mnogo truda in neprijetnosti s slovensčino, če bi potegnil iz žepa «l'Unità» ali «Delo», ali pa če bi navil gramofonsko kominformistično ploščo, saj je ves čas guli, kar omenjeni listi trobijo, že več let. Nekaj «mnogega» pa smo vendar slišali sinoči od Lovrihe, ko je svačeno izjavil, da «nobena država ni protestirala, ko si je Jugoslavija priključila cono B. medtem, da vsi očitajo Madžarski, Bolgariji itd., da kršijo mirovno pogodbo, ker imajo preveč vojaštva in orožja». To ti je mojstrovina. Bravo Lovriha! Napovedal je tudi, da bo Jugoslavija «zdala prvi udarec Sovjetski zvezi». Ta je pa še lepša. Molčal je kot grob, ko mu je tovrstno Hrvatin Urh rekla, naj se ne smeš, ko vendar ve, da sosednje «demokratske» države napadajo Jugoslavijo in povzročajo ob njeni meji incidente. Po dolgem času je vendar priznal svojo napako in se opravičeval, ker je ob otvoritvi šole v Domju govoril le v italijanščini. Fant je še mlad in se bo še opravičeval, če in ko mu bo zrasel zob modrosti. Nato pa je čvkal o «propasti» Gabrovice in o «umorih» slovenskega ljudstva, ki jih je krivila Ljudska fronta. Videti je, da mu pasja vročina te dni ni prižanila. Po dolgi «govoranci» je prečital resolucijo za guvernerja (reči «boljšo rešitev»), ki so jo podpisali vsi prisotni sva-

OBVESTILO

Izletnikom za Postojnsko jamo, ki odpotujejo v nedeljo dne 12. t. m.

Okrajni odbor in podsekcije motoristov in kolesarjev sporočajo udeležencem izleta v Postojnsko jamo, da so odhodni po sledečem redu:

a) Avtomobil odpotujejo: iz Zgonika ob 4.30 skozi Satež, Sempolaj in Nabrežino. — Iz Bazovice ob 6. uri skozi Padrice, Trebeč in Opčine - kinodvorana. — Iz Plavlj ob 4. uri. — Iz Makovelj ob 4. uri preko Doline, Boljuna in Boršta.

b) Za MESTNE RAJONE odpotujejo avtomobili iz Ul. F. Severo izpred urada «Adria-Express» ob 6. uri. — Za LONJER odpotujejo avtomobili ob 6.20 iz Reske ceste nad Lonjem. — Za SKEDENJ odpotujejo avtomobili ob 4. uri iz Skednja izpred gostilne «Beli konjček» in se ustavi pri Sv. Ani za izletnike s Kolonovca preko Domja.

c) Skupine kolesarjev odpotujejo: SKUPINA DOLINSKO - MILJSKEGA OKRAJA ob 4. uri iz Reske ceste pri Daciu. — SKUPINA OPENSKEGA OKRAJA ob 4. uri iz Fernetič ob 4. uri. — SKUPINA NABREŽINSKEGA OKRAJA ravno tako iz Fernetič ob 4. uri.

Izletnikom se priporoča točnost, ker bo nemogoče čakati zamudnike zaradi izredno velikega prometa preko omejenih blokov, ker bi vsako krivico urnikov povzročilo težave in nepravilnosti.

Izlet PD na Svinščake

V nedeljo 12. avgusta je planinski tabor na Svinščakih pod Snežnikom z odkritjem spominke plošče padlim borcem v NOV. Koprski planinci udeležimo se te prireditve in zdru-

ral, češ da je značilno srednjeveškega suženjstva in je predlagal olajšo vojico, drugim pa ni bilo mar za grobe.

Na zadnje je Lovriha povedal, kako je razdelil 20 milijonov lir, ki jih je dolinska občina dobila od ZVU v okviru osmega gospodarskega plana; za stanovanjsko hišo 10 milijonov lir, za nakup neke hiše v Dolini 6 milijonov, za asfaltiranje trga «Na Gorici» v Boljuni pa 4 milijone. Opravičeval se je, da je moral v naglici sam sestaviti načrt in da je imel na razpolago le pčile pol ure. Zakaj pa ni pravčasno vprašal občinskih svetovalcev? Saj je dobro vedel, da bo treba misliti tudi za drugo polletje. Seveda, lepše je postavitvi občinski svet pred izvršeno dejstvo.

Proti koncu so še sprejeli nov občinski grb — zagrebški grad. Lovriha je vneto zagovarjal grad, češ da 90% občan ima na svojem grbu gradove. Svetovalec Hrvatini se je gradu upro-

Trstu krepijo električne živece

Ze nekaj mesecev imamo priliko videti veliko delo za kanalizacijo. Nič manj važno in drago pa ni delo za ojačanje električnega in telefonskega podzemnega omrežja. Zadnje mesece so delavci zakopali na trških ulicah količine električnih kablov, ki so vredni zaklade. — Naš fotograf je ujel trenutke, ko trški delavci pomikajo po Ulici Metla težak buben električnega kabla, ki bo pod zemljo »predstavil« enega izmed živcev velikega električnega omrežja v Trstu.

IZ ISTRSKEGA OKROŽJA

Čim več olajšav za delovne ljudi

Izvršni odbor Istrskega okrožnega LO je na seji, ki je bila v sredo, izdal odredbo o preskrbi otrok zavarovancev. Odredba obsega podporo 20.000 dinarjev za opremo novorojenčkov, nadalje podporo za prehrano matere in novorojenčka v višini 2000 dinarjev mesečno za dobo 6 mesecev. Odredba določa preživnino 3500 dinarjev za otroke uslužbenčev, ki so plačani na mesec in po 135 dinarjev dnevno za vsak plačani delovni dan delavcev, ki dobivajo tedensko plačo. Preživnina pripada za vsakega otroka, za prisvojenega otroka, vnuka, pastorko in tuje otroke brez staršev do 17. leta, za tiste, ki se solajo, pa do 24. leta starosti. Enkratna podpora pripada družini ob rojstvu tretjega otroka in vsakega naslednjega otroka, in sicer za vsakega naslednjega po 1000 dinarjev več, do 10.000 dinarjev.

Izvršni odbor je izdal odredbo, da se za zaposlenim upokojencem izplačevala pokojnina v višini od 20 do 60 odstotkov priznane pokojnine. Sprejeto so bile nadalje odredbe, ki določajo začasne dodatke poleg pokojnin, ki so bodo izplačevale v višini razlike med pokojnino ali rento in doletenimi zneski za vsako kategorijo.

Osnova pri določitvi pokojnine bo za delavce od 8000 do 16.000 dinarjev na mesec po kvalifikaciji, za uslužbence pa od 10.000 do 20.000 dinarjev. Odredba priznava nadalje pravice do pokojnine tistim, ki so postali nezmožni za delo zaradi poškodb, pridobljenih v borbi ali zaradi preganjanja, in njihovim družinam.

Izvršni odbor Istrskega okrožnega ljudskega odbora pripravila podrobneje navodila za izvajanje odloka o organizaciji trgovine in o razdelitvi deviz, o pogojih, katere morajo imeti zadrge in podjetja za ustanovitev izvoznih - uvoznih agencij, in druge odredbe. Seja izvršnega odbora IOLO se še nadaljuje.

Zastlani pristanež Italijanske ladje

V sredo popoldne je pristala iz previdnosti pred slabim vremnom v pristanišču v Umagu 120-tonska italijanska ladja, ki prevažala kamenje iz Trsta v Italijo.

Ta dan nam bo ostal v trajnem spominu, saj smo slavili velike delovne uspehe. Znali bomo čuvati tudi za naprej to naše delo in ne bomo pozabili, da nam je pri tem veliko pomagala tudi Jugoslavija. Veliko in lepo poslopje novega zadrgega doma daje naši vasi si novo lice, lice napredka in razvoja.

Zdaj pa še nekaj o novih odlokih, ki so bili sprejeti na zadnjem zasedanju IOLO. Na seji osnovne partijske organi-

zacije je bila zelo živahna debata o teh odlokih. Obravnava lo se je vprašanje bodočnosti in perspektive malega kmeta v kmetijskih delovnih združenjih.

V globlino je bil obravnavan odlok o socialnem zavarovanju delavskih svetih in vprašanje slovenske trgovine.

Svobodna trgovina se lopo razvija

Prve dni, ko je bila uvedena svobodna trgovina, je bilo pred trgovinami živilo, posebno med mladimi in pekarnami nekaj vrst kot v časih po osvoboditvi. Vrste pa so bile nepotrebne in jih je povzročalo tisto vzdušje, da blaga ne bo dovolj, in da je to samo za nekaj dni. Vsi nepoizvedeni so se že utrudili v njihovi nabavi, nabavi zaloga, katerih so mislili napraviti kot jabezni masi pod kožo. Spoznali so, da je brez pomena kupovati in se kupovati, ker je blago dovolj. Potrošniki si sedaj lahko nabavijo kar potrebujejo, tudi maslo, olje, sladkor, kavo in drugo brez čakanja. Poleg nabavljanja masla, sladkorja in olja, katerih so nekateri nakupili večje količine, je bilo veliko povpraševanje tudi po rižu, koruzni moki in maslu, katerih pa trenutno, razen masla, še ni na trgu.

Prve tri dni proste prodaje je bilo prodanih v KOPRU: 1081 litrov olja, 749 kg masla, 3644 kg kruha, 760 kg sladkorja in 930 kg moka. V IZOLU: 1509 litrov olja, 598 kg masla, 937 kg sladkorja in 1770 kg kruha. V PIRANU: 740 litrov olja, 1400 kg kruha, 205 kg masla, 680 kg sladkorja in 523 kg moka.

Poleg teh življ je bilo v istem času tudi 7902 kg mesa, v Koprskem pa je bilo 4. avgusta neka pomamljivost pri dobavi mesa. Mestne mesnice so prejele namesto 20 do 22 stotov mesa le 17 stotov, kar je bilo premalo.

Cene življenjskih potrebščin so sledeče: kruh 34 do 42 din za kg, moka 40 din za kg, testenine 70 din za kg, meso 180 din za kg, maslo in olje 230 din za kg, sladkor 230 do 250 din za kg, kava 1400 din za kg, mleko 26 din za liter, jajca 15 din komad.

Cena vina je od 80 do 100 din za liter. Cene sadja in zelenjave niso narasle, temveč je opaziti še nižanje cen. Cene industrijskih proizvodov pa so naslednje: moški čevlji od 3000 do 6000 din par, tekstilno blago: lanena blaga od 4780 do 6225 din za meter, svilen blago po 220 din meter, blaga za perilo od 150 do 980 din za meter.

Prodaja tekstilnega blaga je manjša od prodaje živil.

Železniški in plovni promet v juniju

Najnovejša statistična poročila Tržaške trgovske in industrijske zbornice za mesec junij prita o ugodnem porastu železniškega in pomorskega prometa. V juniju je dosegel Trst precej visoko številko pri prihodi: takrat so namreč pripeljali 3.147.898 stotov blaga, odpeljali pa so 2.058.858 stotov. Značilno je to, da so odhodni nekoliko manjši kot so bili v istem mesecu 1950, le, kljub temu pa so se v znatni meri večji od istega meseca 1938. leta.

Skupni promet Trsta je znašal v juniju 5.208.756 stotov. Če pogledamo primerjavo v odstotkih z 1938. letom, ugotovimo, da so v juniju prepeljali za 114,05% blaga, odpeljali 117,85, a skupni promet znaša 115,52.

Se ugodnejše je poročilo za celotno prvo polletje. V prvih šestih mesecih tega leta je znašal celokupni promet 34.207.818 stotov blaga. Pripeljali so v Trst 19.886.742 stotov, odpeljali pa 14.321.076 stotov.

Promet po železnici je znašal 14.723.158, po morju pa 19.484.660.

Ugodnost prometa v prvem polletju tega leta nam posebno jasno izpričujejo procenti, in to v primerjavi z 1938. letom. Saj je znašal v istem obdobju celoten promet kar 31,30% več kot 1938. leto. Posebno je porasel promet preko železnice in na 154,20%, nekoliko manj pa na promet po morju in to na 118,5%.

V železniškem prometu igra še vedno prvo vlogo Avstrija in to se je izkazalo tudi v tem zadnjem mesecu, saj znaša njen promet 1.661.928 stotov blaga, razdeljen na skoraj enaki polovici med uvoz in izvoz. Na drugem mestu za Avstrijo je Italija s 311.300 stotov blaga, na tretjem pa Jugoslavija s 117.214 stoti. Zanimivo je to, da se večina jugoslovanskega prometa sestoji iz prihodov in iz 87.988 in le v manjši meri iz odhodov, t. j. 29.228. Na četrtem mestu je Nemčija in na petem Češkoslovaška. Vse druge države pa so zastopane z zelo malimi številkami.

Pri pomorskem prometu pa so na prvem mestu Združene države Amerike z zelo visoko številko celokupnega prometa, ki predstavlja v glavnem dovoz, to je 797.764 stotov blaga. To je večinoma blaga namenjena za Avstrijo, deloma pa tudi za potrebe Trsta.

Na drugem mestu sta Sirija in Libanon. Tudi tukaj zajema promet predvsem prihode, t. j. 490.715 in to predvsem dovoz surovega olja. Na tretjem mestu je Italija z nekoliko uravnoteženimi dovozi in odvozi in znaša njen celokupni pomorski promet 410.526. Na četrtem mestu je Venezuela, na petem Argentina in na šestem Egipt. Jugoslovanski promet preko pristanišč je dosegel 12.183 stotov.

Vplajanje nemškega rafinerije IRCO ni bilo še rešeno. Na posredovanje sindikalnih organizacij je Urad za delo odgovoril, da mu je nemogoče posredovati v zadevi, ker je bil napram IRCO izveden kazenski postopek. Urad za delo je priporočil sindikalnim organizacijam, naj predložijo celotno vprašanje ravnatelju za civilne zadeve Zvezniške vojske uprave.

Ko so se sindikalne organizacije obrnile na glavnega ravnatelja za civilne zadeve, je ta odgovoril, da je vprašanje uradnikov IRCO izključna kompetenca Urađa za delo. Medtem ko si Urad za delo in Zvezniška vojska uprava, prita kompetenco drug drugemu, uradniki IRCO se vedno čakajo na rešitev njihovega vprašanja.

Vozilo v plamenih na cesti pod Razklanim hribom

Včeraj popoldne okrog 15. ure se je na cesti pod Razklanim hribom nenadno vnel osebnih avtomobil znamke Fiat 1500, v katerem sta se vozila z Opčin proti Trstu lastnik Luciano Fabretto iz Ul. Corneo 1 in voznik iz Rovinja. Vozilo, stalo na cesti, je v plamenih. Plameni so zajeli oboje avtomobila in čeprav so potnikoma prisikloili na pomoč tudi nekateri mimo vozeči sofejerji, ognja niso mogli pogasiti. To se je posrečilo le, ko je prometni policiji in gasilcem, ki so bili poklicani z Opčin. Toda od avtomobila so ostala nepoškodovana le kolesa in pnevmatiki.

Pri nezgodi si je Chinellato opeknel nekaj prstov, škoda, ki jo je povzročil požar na vozilu pa je precejšnja.

Nesreča na ulici in na delu

39-letni Silvijo Zampini z Lončerske ceste 7, ki je zaposlen kot delavka v tovarni «Acque gassate Timavo» v Ul. R. Sanzio 16, je včeraj popoldne eksplodiral v rokavi steklene peneče vode. Drobci stekla so ranili Zampinijevo v lice, zaradi česar se bo morala zdraviti tedaj dni.

Na Trgu Savinjskega se je včeraj zopet nezgodila 13-letna Sergija Kojančič iz Ul. Molino a vento 14. Medtem ko se je peljala s kolesom proti Istrski cesti, mu je prednje kolo zalozilo v tramvajsko tračnico in maleda Sergija je vrglo po tleh. Nezgodila bi bržkone ne zahtevala resnih posledic, da ni v onem trenutku pridrvel mimo avtomobil VU in čeprav nalahko, vendar zadela fanta v toliko, da je ta dobil nekaj poškodb po obrazu in desnem stegnu. Sergij bo zopet zdrav v 7 dneh.

V prepiru ga je ugriznil v nos

Predvčerajšnjim jutratu so iz Ul. Soncini telefonirali poklicali, ki policijo ter jo naprosili, naj vendar posreduje v sporu, ki se je vnel na imenovanem naslovu med 25-letnim Giuseppejem Boletom in 30-letnim Gordanom Moratto. Med tepeženje je namreč Bolet potegnil svoje ga nasprotnika k sebi in mu z zobmi prišilnil nos. Ko so Moratto prepeljali na zdravilišče v bolnico, je zdravnik ugotovil, da se mu bo rana zacelila v osmih dneh, da pa mu bo znamenje ugriza ostalo.

Življenjski stroški so se zopet dvignili

Poročilo trgovske zbornice, t. j. njen redni mesečni statistični zbornik za mesec maj ugotavlja v svojem poglavju, kjer govori o življenjskih stroških, da so se življenjski stroški v maju zopet dvignili.

Povprečni življenjski stroški za družino, sestavljeno iz petih oseb, bi znašali po teh računih, ki so osnovani na podatkih delavskega urada, 39.459 lir. Indeks primerjave s 1938. letom, to se pravi, da bi takratni življenjski stroški znašali 100, znašajo sedaj 5.002. V primerjavi s prejšnjim mesecem znaša ta dvig 0,35 odst. Predvsem so se dvignili odstavki: prehrana za 0,29 odst., oblačila 0,97 odst. in ogrevanje in luč za 0,29.

Ce primerjamo mesec maj 1951 z istim mesecem janskega leta, vidimo, da se je indeks življenjskih stroškov dvignil za 8,95 odst. in da so se dvignili vsi stroški. Zivla so porasla za 5,09 odst., obleke za 18,06, stanovanje za 58,54, ogrev in luč za 4,46 in razni stroški za 14,18.

Teoretični proračun, ki ga daje komisija za cene pri tržaški prefekturi in ki ga namnoma v Ulici Chiege št. 6-1 do 31. avgusta t. j. Po preteku tega roka se prošnje ne bodo več sprejemale.

Vsi tisti, ki žele preraziti svoja polja, morajo predložiti prošnjo na Kmetijsko nadzorniško uradno pisarno, ki jo prejmejo do 31. avgusta t. j. Po preteku tega roka se prošnje ne bodo več sprejemale.

Upravičujoč željo obrtniške zveze je predsedstvo cone odobrilo, da bodo 15. in 16. avgusta tržaške brivnice zaprte.

Javna licitacija

Tržaška občina obvešča, da bo v sredo 22. avgusta 1951 javna licitacija za določitve dobavitelja 300 kubičnih metrov peska iz reke. Vsa pojasnila v sobi 203 (Ufficio Contratti) občinske uprave.

Z GORIŠKEGA

Seja občinskega upravnega odbora

Zadnja seja občinskega upravnega odbora se je po prvem odmoru zavlekla čez polnoč. Na njej niso odobrili, ki ugnili pretežni vseh točk dnevnega reda in bodo zato sejo nadaljevali v prihodnjih dneh.

Med sklepi, ki so jih na tej seji sprejeli, je največ takih, ki se tičejo notranje uprave: nabava drv za kurjavo v občinskih in sodnih uradih; izdatki; plačila vzdrževalne za mladoletne sirotke; nakup gruča za popravilo ceste; popravilo cestnega valja; plačilo bolniških računov; imenovanje treh poljskih čuvajev in druge manj važne sklepe v zvezi z občinskimi osebam.

Na področju javnih del so odobrili izdatke za pločnik vzdolž Ulice Brigata Re. ki pelje z Majnice do Ločnice. Gradnja omenjenega pločnika so pričeli že pred meseci in se bodo na njem spet lahko izognili velikemu prometu, ki je na tej cesti. Kar se pa tiče razliritve Ul. Ascoli, so odobrili ugotovili, da morajo to delo natančneje proučiti in medtem zagotoviti prebivalcem nevarnih stavb novo starovanje. V zvezi z izboljšanjem Ul. Ascoli, ki je rakava rana našega mesta, se je razvila razprava, s katero so odobrili zaključili še po polnoči.

Počitnice trgovin

Zveza trgovcev za gorisko pokrajino ponovno vabi vse trgovce, ki nameravajo zapreti svoj trgovski obliki priprave trgov, naj se zgledajo na njenem sedežu v Ul. IX. avgusta 11, kjer bodo javili, koliko dni bodo trgovine zaprte.

Spored dvodnevne izleta na Koroško

Za tork 14. in sredo 15. t. m. je Zveza slovenskih žena organizirala izlet na Koroško, za katerega se je prijavilo približno osemdeset izletnikov s sledečim programom: odhod z avtomobusom s Travnika v tork 14. ob 2.30 zjutraj. Prihod v Celovec ob 4. uri. Tam si bodo udeleženci skupno ali posamezno ogledali mesto. Iz Celovca bodo odpotovali ob 14. uri, in sicer izpred potniškega urada (Reisebuero) in se odpravili na vojvodskemu prestolu na Gosposvetskem polju. Pot bodo nadaljevali mimo gradu Ojstrvica, preko Mostiča v Velikovec, kjer si bodo ogledali skupni grob padlih partizanov in spomenik. Nato bodo obiskali Klotinski jezero in se vrnili v Celovec. Na skupno večerjo. Nekateri bodo prenočevali v Celovcu, drugi

KOLEDAR

Objave - mali oglasi

Petek 10. avgusta
Lovrenc, Jurica
Sonce vzhaja ob 4.57, zaton ob 19.22. Dolžina dneva 14.25. Luna vzhaja ob 13.22, zaton ob 22.20. Jutri, sobota 11. avgusta
Suzana, Boimir

Življenjski stroški

Poročilo trgovske zbornice, t. j. njen redni mesečni statistični zbornik za mesec maj ugotavlja v svojem poglavju, kjer govori o življenjskih stroških, da so se življenjski stroški v maju zopet dvignili.

Povprečni življenjski stroški za družino, sestavljeno iz petih oseb, bi znašali po teh računih, ki so osnovani na podatkih delavskega urada, 39.459 lir. Indeks primerjave s 1938. letom, to se pravi, da bi takratni življenjski stroški znašali 100, znašajo sedaj 5.002. V primerjavi s prejšnjim mesecem znaša ta dvig 0,35 odst. Predvsem so se dvignili odstavki: prehrana za 0,29 odst., oblačila 0,97 odst. in ogrevanje in luč za 0,29.

Ce primerjamo mesec maj 1951 z istim mesecem janskega leta, vidimo, da se je indeks življenjskih stroškov dvignil za 8,95 odst. in da so se dvignili vsi stroški. Zivla so porasla za 5,09 odst., obleke za 18,06, stanovanje za 58,54, ogrev in luč za 4,46 in razni stroški za 14,18.

Teoretični proračun, ki ga daje komisija za cene pri tržaški prefekturi in ki ga namnoma v Ulici Chiege št. 6-1 do 31. avgusta t. j. Po preteku tega roka se prošnje ne bodo več sprejemale.

Vsi tisti, ki žele preraziti svoja polja, morajo predložiti prošnjo na Kmetijsko nadzorniško uradno pisarno, ki jo prejmejo do 31. avgusta t. j. Po preteku tega roka se prošnje ne bodo več sprejemale.

Javna licitacija

Tržaška občina obvešča, da bo v sredo 22. avgusta 1951 javna licitacija za določitve dobavitelja 300 kubičnih metrov peska iz reke. Vsa pojasnila v sobi 203 (Ufficio Contratti) občinske uprave.

Z GORIŠKEGA

Seja občinskega upravnega odbora

Zadnja seja občinskega upravnega odbora se je po prvem odmoru zavlekla čez polnoč. Na njej niso odobrili, ki ugnili pretežni vseh točk dnevnega reda in bodo zato sejo nadaljevali v prihodnjih dneh.

Med sklepi, ki so jih na tej seji sprejeli, je največ takih, ki se tičejo notranje uprave: nabava drv za kurjavo v občinskih in sodnih uradih; izdatki; plačila vzdrževalne za mladoletne sirotke; nakup gruča za popravilo ceste; popravilo cestnega valja; plačilo bolniških računov; imenovanje treh poljskih čuvajev in druge manj važne sklepe v zvezi z občinskimi osebam.

Na področju javnih del so odobrili izdatke za pločnik vzdolž Ulice Brigata Re. ki pelje z Majnice do Ločnice. Gradnja omenjenega pločnika so pričeli že pred meseci in se bodo na njem spet lahko izognili velikemu prometu, ki je na tej cesti. Kar se pa tiče razliritve Ul. Ascoli, so odobrili ugotovili, da morajo to delo natančneje proučiti in medtem zagotoviti prebivalcem nevarnih stavb novo starovanje. V zvezi z izboljšanjem Ul. Ascoli, ki je rakava rana našega mesta, se je razvila razprava, s katero so odobrili zaključili še po polnoči.

Počitnice trgovin

Zveza trgovcev za gorisko pokrajino ponovno vabi vse trgovce, ki nameravajo zapreti svoj trgovski obliki priprave trgov, naj se zgledajo na njenem sedežu v Ul. IX. avgusta 11, kjer bodo javili, koliko dni bodo trgovine zaprte.

Spored dvodnevne izleta na Koroško

Za tork 14. in sredo 15. t. m. je Zveza slovenskih žena organizirala izlet na Koroško, za katerega se je prijavilo približno osemdeset izletnikov s sledečim programom: odhod z avtomobusom s Travnika v tork 14. ob 2.30 zjutraj. Prihod v Celovec ob 4. uri. Tam si bodo udeleženci skupno ali posamezno ogledali mesto. Iz Celovca bodo odpotovali ob 14. uri, in sicer izpred potniškega urada (Reisebuero) in se odpravili na vojvodskemu prestolu na Gosposvetskem polju. Pot bodo nadaljevali mimo gradu Ojstrvica, preko Mostiča v Velikovec, kjer si bodo ogledali skupni grob padlih partizanov in spomenik. Nato bodo obiskali Klotinski jezero in se vrnili v Celovec. Na skupno večerjo. Nekateri bodo prenočevali v Celovcu, drugi

Sportno društvo «Mladost»

Nabrežina, sporoča da je zbirališče kolesarjev na bloku Permetič - Sežana ob 4.10 v nedeljo 12. t. m.; za motoriste na istem mestu ob 7. uri v nedeljo 12. t. m.

Nove tarife za takseje

Z odobrenjem

PRVI, KI SO ŠLI V NEENAKO BORBO

LOJZE VALENČIČ

organizator odpora na Pivki

II. Ko so snoparji uvideli, da gre samo s šolami potujčevanje, so začeli ustanavljati po naših krajih še otroške vrte, da bi že zgodaj odvzeli otroke njihovim družinam in jih začeli krmiti z mlekom rimsko volkulje. Tak otroški vrt se ustanovili tudi v Knežaku, kjer je bil sedež občine za vso Gornjo Pivko in ga slovesno otvorili, da bi širil visoko 2000. letno kulturo med barbarstvom, ki se vlada po teh kraji, jaha, kakor je poudarjal fašistični tajnik v svojem nagovoru. Z darili in sladkimi besedami so vabili tja otroke in nagovarjali manj zavedne starše, naj jim zaupajo svoje, medtem ko so hoteli druge, z grožnjami prisiliti do tega.

Ljudje niso nasledili objubam in po večini niso klonili niti grozjam. Zato so začeli z različnimi podporami, ki so jih po navadi prejemali šolski otroci in jih delili preko otroškega vrta. Kdor ni bil tam, ni bil ničesar. Še čez nekaj dni pa se je zgodilo nekaj, kar je močno razburilo fašističnega tajnika in druge njegove pajdase, ki so mislili, da imajo s strahovanjem in grozjami na ljudstvo lahko popolnoma v pesti. Neko jutro navsezgodaj so namreč našli vrata v prostore otroškega vrta siloma odprta. V učilnici so ležali razmetani in uničeni vsi predmeti, s katerimi so hoteli vsiljevati našim ljudem tisto kulturo, ki si je ni niti želelo niti je ni potrebovala. Manjkalo ni ničesar in očino je bilo, da gre za protestno akcijo in ne za navaden vlom.

Z Reke je prišel še tisti dan agent «Ovres», da bi odkril zločin, in je postal več dni ter vodil preiskavo. Zvečer je prišel do mene Lojze in skupaj sva stopila do tega agenta, da bi mu pomagala odkriti vlogice. «Kaj menita vidva, kaj je mogel napraviti ta zločinski napad», je sprožil agent po daljšem razgovoru o tem in onem. Pogledal naju je vpraševal, ali morda upa, da mu pripelje, kot domaćina, pripeljevala zločinca že privezanega na konopcu.

Lojze je napravil hudo rešen odziv in po kratkem premolučju je dejal, da ni premišljen, da so zločinci tuje domaćini in tudi ne želi. Meja je namreč približno na drugi strani so bolj varnice. Vi, gospod komisar, ki ste našli kakšne sledove, ki bodo potrdili to moje domnevo.» Gospod komisar takrat ni izsledil še nobenih takšnih sledov, pač pa jih je izsledil naslednje jutro, saj so bili nalašč zato pripravljene skupaj z napadom na vrtec. Ko je »ugotovila«, da so krivci nedosegljivi, je bilo tudi preiskave konec in mi smo se zopet zanjkrat oddalnili.

Milijene črne hierarhije

S svojo tržaško prebrisano in v ožretnostjo je bil Lojze v veliko pomoč Jožetu, ki je imel v rokah vso organizacijo, in tudi drugim, ki bi s svojo premočrnostjo in nestrpnostjo borbe, naložili kmalu čali možnost «Ovris», da bi prišla na sled našega organizatorja in trojkar, kar se nje osebo tice, se mu je posrečilo, ne samo da je odvračalo od sebe sleherni najmanjši njegov »ezel« in ga zaradi njega »ezel« obnašala, kaj je stavititi fašisti za zjed drugim »eternim drugodromom«. Celo med ljudstvom je šlo mrmra-

nje, da je Valenčič postal fašist in se je prečal Italijanom. Čeprav mu je bilo včasih zelo težko, je moral Lojze pustiti, da je marsikje objevalo to pričanje, ki je bilo zanj najboljše jamstvo. Glas o njem, ki je poleg tega veljal še za spretnega trgovca, je prišel celo do reškega prefekta. Če se je Lojze slučajno mudil včasih tam po opravkih, ga je prefekt vedno sprejel še pred raznimi podočniki in drugimi fašističnimi predstavniki, čeprav so čakali v predstobi še pred njim. Črna hierarhija si je pač mislila, da je njihov in da si ga mora za vsako ceno obrniti: saj mu je bil edini v knezi občini, na katerega »so se lahko zanesli«. Po njihovem mnenju namreč. Često na naših tajnih sejah se je pričelo: »Težko mi je voditi tak način borb. Toča kaj, ko pa sami tako hočete. Saj je to še edina pot, ki nam preostaja. Naš cilj je, da nam večik in tako pravičen, da moramo priti do njega po vsaki možni poti.»

TIGR je delal dalje. Druge državo - zbornice volitve ali »epileptični«, kakor so imenovali fašisti tisto komedijo leta 1928, so bile v reški pokrajini naravnost porazne zanje. Na voliških po naših vaseh je bilo prazno in volilna komisija je zehala od dolgega časa in brezdeja. Učitelstvo, orožniki in drugi priseljenci, ki so bili v državni službi in kot taki priganjali, so hodili od hiše do hiše in iskali zlasti trgovce in gostilničarje, da bi jih z grožnjami pripravili na voliške. To, da za čudo niso skoro nikjer mogli najti domobena moškega. Vse je nekam izginilo. Zato so marsikje kar sami »evolili«, da bi ne bil rezultat tak porazen. V Zagorju so n. pr. potiskali glasovnice v roko malemu učiteljevemu sinčku, da je z njimi »evoli« in imenu odsojnih.

Prve partizanske akcije

Iz Istre, kjer je bilo nasilje še večje, je prišel glas, da so nekje »enaši« streljali, ko so gnaši fašisti vrsto volivcev na voliške. Med ljudmi je vedno česte krožil glas o nevidnih in povsod pričujočih borcih za staro pravdo, ki jim vsi snoparji, sili birici ne pridejo do zveza. O teh borcih so nekake vesti, ki so postale že nekake legende in so visoko dvignile zvest našega ljudstva, da se ni čutilo več tako zapuščen in osamljeno.

Borba je šla dalje. Tu je eksplodirala bomba in ubila izdajalca, ki se je predal fašistom in jim služil proti lastnemu ljudstvu. Drugod je zletel v zrak liktorski znak na kakšni novi potujčevalnici. Knjige in časopisi so še vedno krožili med ljudstvom in celo otroci so bili slovenske abecednike. V St. Petru na Krasu je neznanec skozi okno ustrelil v vojašnici fašista Slovenca - izdajalca in potem izginil brez sledu. Prav tako z vsemi policijskimi psi niso mogli odkriti, kdo je razbil liktorski snop na škofskem mostu. Ljudje so se skrivaj namihali in si pomočnikovali po tem, ko so se previdno ozrli okrog sebe: »Naši so pa le dobri, ne morejo jih ugnati, pa jih ne morejo!»

Lojze pa se je medtem pridno voziral s svojim avtomobilom v Postojno, v Trst, v Il. Bistrice, na Reko in v razne druge kraje »po opravkih« ali pa »za kratek čas«, kakor je pač naneslo. Za večjo varnost je spetoma povabil kakšnega orožniškega brigadirja ali maršala, naj prisede. Na ta na-

čin je bil bolj brez skrbi, da ga ne bodo po poti ustavljali policijske izvidnice. Naš propagandni material pod sedežem pa se tudi ni pokvaril, če je slučajno sedel na njem kakšen predstavnik oblasti.

Tudi Jože, ki je poleg svojega dela našel še čovkolj časa, da je zdravil svoj revmatizem iz prve svetovne vojne z atletiko po sistemu Lionela Stronga, fort iz Berlina, je izrabljalo svojo fizikulturo, da je vsako jutro »trenirala« peš preko polja in pašnikov iz Zagorja v St. Peter in od tam na Bač. Orožniki in policija so dobro vedeli za te njegove treninge, saj smo vsi poskrbeli za to in jim ni niti na misel prišlo, da bi lahko služili tudi kakšnim drugim ciljem, ki niso imeli prav nič skupnega z lahko atletiko.

Tako je šlo delo že leta naprej in organizacija je bila na široko razpredena po vseh vaseh in vasi. Na širših se stankih na Nanosu in drugod, kamor so šli kot hrobljenci, so se sestajali zastopniki iz vsega Slovenskega Primorja in se dogovarjali za skupne ali koordinirane akcije.

OVRA in prve aretacije

- Lojzeta so zaprli

Tedaj pa je sredi največjega dela zagnelo in udarilo. V Trstu in Gorici je «Ovras» izvršila celo vrsto aretacij in glas o njih je prišel tudi med nas. «Kaj se je zgodilo?»

«Ohranite mirno kraj in živce», je svetoval Lojze, ki je bil že navajen nevarnih situacij in se odpejal v Trst. Z nestrpnostjo smo pričakovali njegovega povratka in poročila. Do večera smo čakali zaman. Tedaj pa je planil med nas Lučvijo iz St. Petra, ves spehan in razburjen. Obšla nas je zla slutnja in planili smo v znanje: «Kaj se je zgodilo?»

Povedal je, da je videl Lojzeta na postaji, kjer so ga imeli orožniki vkleknjenega. «Slišal sem ga, kako se je prepiral s svojimi stražarji in jim grozil, da jim bo še bal, ker so ga takdo grdo vkleknili, ko se bo izkazala pomena in njegova nedolžnost. Govoril je glasno, da smo ga vsi, ki smo stali tam blizu, lahko razumeli in tako prepričevalno, da je tudi orožnike skoraj zmedel s svojo gotovostjo.»

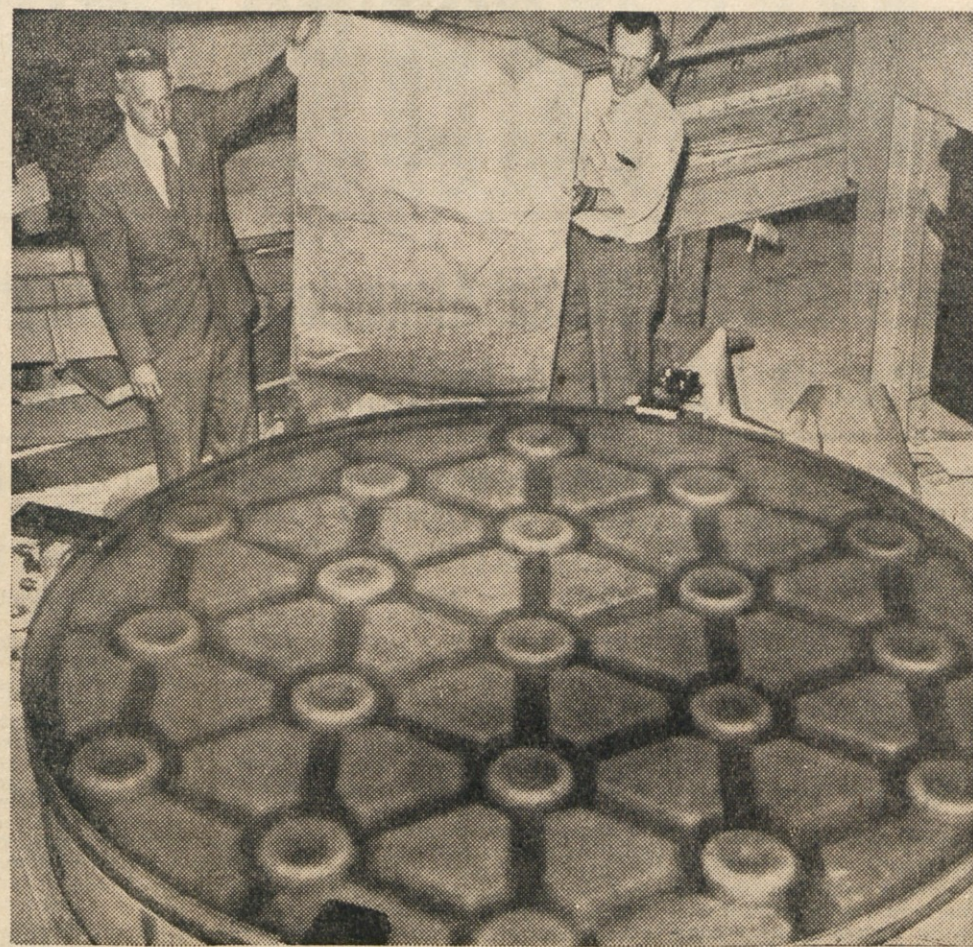
Novica, da so zaprli Lojzeta, ki je bil pri fašistih tako dobro zapisan, nam je dala slutiti, da je policija dobila v svojo je roke kakšnega ovadaha ali vsaj dokument, ki je izdal organizacijo. Kaj storiti? Čakati,

umakniti se? In če nič ne vedo o nas? Z begom bi jim lahko odkrili, kar se ne vedo. Na Lojzeta smo se zanesli, da ne bo izdal ničesar. Tako smo z Jožetom in drugimi aktivisti sklenili, da bomo počakali, kako se bodo stvari razvile. Tisti, ki so bili kdaj na sumu, naj se čim manj kažejo orožnikom in policiji, v ostalem pa naj ostane vsak na svojem n.št. Seveda smo z delom organizacije popolnoma prekinili, da bi se ne razkrili. Pač pa smo še bolj stopili v stik z našimi ljudmi na Gorškem in v Trstu, kjer so medtem fašisti izvršili celo vrsto aretacij.

Ne bom vam tukaj opisoval, kaj se je zgodilo izven našega pivskega območja, v Trstu, po Krasu in drugod po Slovenskem Primorju, ker so o tem že drugi podrobneje pisali. Vse mesece, ko se je vršila preiskava, smo mrzlično iskali novic in stikov z zaprtimi.

(Nadaljevanje sledi)

IVO MARINČIČ

Dr. Shane, ravnatelj velikega observatorija na gori Halmiton v Kaliforniji, in inženir observatorija Baustian pregledujeta štirinsotno zrcalo, ki ga bodo uporabili pri 120-inčnem teleskopu, ki ga zidajo na tem observatoriju. Ogromni teleskop bo zasajal samo za orjaškim 200-inčnim teleskopom observatorija na gori Palomar v Kaliforniji.

Globoka alpinistika po podzemeljskih jamah in prepadih

Deviški svet, svet za raziskovalce, junaške ljudi

PLEZANJE V PODZEMELJSKE PREPADE
ZAHTEVA OD RAZISKOVALCEV
NAJMANJ ISIE KVALITETE KOT OD
PLEZALCEV V GORAH, POGUMA JE PA TREBA ŠE MNOGO VEČ

V četrti številki letošnjega Planinskega vestnika je napisal Pavel Kunaver članek Globoka alpinistika. V uvodu člana, ki poudarja, da je v Sloveniji 55.000 organiziranih planincev, med katerimi so tudi odlični plezalci. Vsi ti so sicer običajno delali narave, a pristranski. «Slovenci pozabljajo», pravi Kunaver, »da je polovica njihove domovine Kras, za čigar pojave nas zaveda svet. Toda koliko je zanimanja za ta svet pri nas? Za odkrivanje kraških skrivnosti, pravi Kunaver, ni niti toliko aktivnih delavcev, kolikor je prstov na roki. Nato nadaljuje:

Iz vrst najboljših planincev so izhajali tudi rajbolj vneti raziskovalci podzemskih jam. Člani nekdanjega Avstrijskega alpskega kluba v Trstu so izvršili najdrzejše plezalne ture in raziskovanja na notranjem krasu. V času italijanske okupacije našega ozemlja med leti 1918 do osvoboditve so po večini člani italijanskih planinskih društev posvetili svoje moči raziskovanju našega podzemlja in preplezali in pre-

iskali okoli 3600 jam na Notranjem, v Primorju in Istri. Iz slovenskih raziskovalci, kolikor jih je bilo, so bili izključno dobri plezalci. Znan nemški alpinist Leo Weirather pravi: »V svojem globokoplinističnem pismu (Tiefalpinistik Briefe) med drugim: «Mislim, da je raziskovanje podzemlja del alpinizma, ki bo dosegel svojo polno vrednost šele tedaj, kadar bomo pozabili gorovje ne samo na površini, ampak tudi v notranjosti in kadar bomo obvladovali skalo, led in vodo tudi pod zemljo. Zdi se mi potrebno, da bi se vsak alpinist (Hochalpinist) vsaj enkrat v svojem življenju udeležil tudi enega pohoda v kak globok prepad.»

Res je tako. Zemeljsko skrajno moramo pozirati od zunaj in v notranjosti, da dobimo pravi pojem o njej. Saj smo že rekli, da so raziskali Italijani samo po našem slovenskem krasu, okoli 3600 jam in prepadov, Slovenci pa tudi okoli 1000 — to je skoraj dvakrat toliko — in nekatera večja raziskovalca, gotovo naredile še večja podzemska čuda kakor pri nas. Le največji del tega sveta je neraziskan, kar ni bilo tam nobenega organiziranega zadnena dela in čaka še novih ljudi.

Slovenec bomo imeli še mnogo, mnogo opravka, preden si bomo na jasem o podzemskem porečju lastne zemlje. Še samo v porečju Ljubljanske čakajo rešitve veliki problemi. Med Postojno in Planino je še toliko, kilometre vrzale Pivke in nega toka, ki je še neraziskan (visti ni marširali deli nepoznanega toka med Pivkim in Postojno). Med Planino in Rakom čaka ravno tako okoli tri kilometre dolga, kos nepoznanega podzemskega toka na srečne raziskovalce. Med Rakom in Cerkljanskim jezerom je še ves del med Kotlom in jezerom ter en del toka med zadnjim Rakovim udorom in Veliko Karlovcem neznani. Če nas Postojnska, Planinska in druge jame v tem območju uspešnoje s svojim velikanstvom, zakaj ne bi bili tudi neraziskani deli erako veliki? A glejmo Reko pri Divači! Tisti 2500 m preiskanega dela njenih udorov in jam (90 let je trajalo njihovo raziskova-

ni) kaže take oblike in lepote, da slove širom po svetu. Toda še nad 40 kilometrov njene toka med zadnjim porodom v Mirnem morju in končin izviru Timava pri Devinu je nepoznano! Le v 323 m globokem Trebenskem prepadu nad Trstom so mogli nekaj sto metrov dalje slediti to čudovito reko!

Predvsem bo raziskovanje na krasu rabilo dobrih in pogumnih plezalcev. Čim debelejši so apnenčeve plasti in čim večje so višinske razlike, med površjem kraških visokih planot ter izviri podzemskih rek, tem večji so prepadi. Že v Sloveniji imamo vrsto prepadov, ki stopničasto prepačajo dosežejo globino več sto metrov. Med njimi je Bertariljev prepad na Crnem vrhu nad Idrijo okoli 450 m globok. Najbolj, lji jasek, ki nepretrgano vertikalno pada v globino, pa ima Kacja jama pri Divači. Od jamskega žrela do gruščevega stopka pod njim pa je prepad zvonasto se razširjačo prepredoma 180 metrov.

Plezanje v podzemskih prepadih zahteva najmanj iste kvalitete od raziskovalcev kakor na gorah. Poguma je treba morda še nekoliko več. Slabega zrakca ne nikakor ni bati. Nemojte se bati, da se kaj takega v kraških prepadih, ki jih vedno neprestano izpirja pronicajoča voda. Tudi dom teh prepadov je običajno mnogo višje in še vedno v apnenčevih skalah ter ne sega do starejših skladov globlino, v katerih bi se pojavila zveza z notranjostjo zemlje in po katerih razpokah bi uhajali na površje strupeni plini. V kolikšni posebnosti ležehi prepadih pa se prežvečevanje zelo intenzivno vrši, da se ne nekaterih ožjih prehodih pojavi včasih kar hud veter. Torej glede zraha je v slovenskih prepadih popolnoma varno. Biti pa mora seveda trden v glavi in črna globina pod nogami ga re sme plašiti. Trden mora biti tudi v rokah, ker plezanje nazaj je tudi po lestvih dokaj naporno in na delo zahteva izredno moč.

Pač pa bi moderna plezalna alpinistična tehnika s svojimi raznovrstnimi potezi, vozli, nihanjem in uporabo klinev in kladi izredno dobro služila modernim jamarjem. Nad dnem prepadov in vdoravirnih podzemskih jam je mnogo lukenj, ki so zelo težko dosegljive in so se večkrat izkazale kot prehod v nova nadaljevanja jam, da, posebno v vodnih jamah tudi kot prehodi med tako imenovanimi sifoni. Premnogo takih luker je doslej zaradi nedosegljivosti ostalo nepreiskano. Mislim, da bi moderni jamarji, izvežbani v moderni alpinistični tehniki uvedli novo dobo uspehov v raziskovanju podzemskega sveta.

Da more podzemski svet in njegovo raziskovanje fizično popolnoma zadovoljiti alpiniste, pač ni dvoma. Že sto metrov globok prepad da dovolj dela za en dan; napor pri plezanju navzdol in navzgor, preiskovanje prepadih sten okoli dna in morebitnega njegovega nadaljevanja da dovolj dela in izražati vse plezalske moči. Pri tem je treba upoštevati tudi nekaj duševni napor, živčno napetost, ker gre tu mnogokrat za popolnoma nov, še nikdar od človeka obiskan kraj in to v osrčju zemeljske skorje. S tem raziskovanjem se seveda veže tudi precejšnja odgovornost, posebno pri tistih jamarjih, ki so se lotili ne samo sportnega jamarstva, ampak hočejo svetu tudi povedati, kaj so odkrili. Treba je jamo izmeriti in narisati, ugotoviti njeno lego in vrsto apnenca, kateremu se nahaja. Vestno je treba pregledati sklade, razpoke, ev. prelomnice, nagnjenost skladov in končno ugotoviti tudi temperaturo zunaj jame in v njej, najti na zemljevidu lego jame, iskati za prezanilnimi jamskimi hrošči. Treba je narisati in fotografirati lego jame. Prezanljivo delo pravi-

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • INDUSTRIJA • PROMET • FINANCE

Rekordni pridelek sladkorne pese v Jugoslaviji

Letošnji pridelek sladkorne pese bo v Jugoslaviji rekorden. Po dosedanjem stanju in cenitvi strokovnjakov bodo pridelali okrog 150 odst. več sladkorne pese kakor lani. Letošnji pridelek bo največji: po vojni. Zlasti bogat bo donos v LR Srbiji, kjer je bilo vreme za sladkorno peso posebno ugodno. Na Hrvaškem pa je dež znatno o viral pravačeno setev in rast sladkorne pese. Zato bo pridelek nekoliko manjši kakor so pričakovali. Vzlic temu pa bodo tudi na Hrvaškem pridelali letos dvakrat toliko sladkorne pese kakor lani, čeprav so posejali z njo 3.500 ha zemlje manj.

Zaradi bogate letine se bo začelo predelovanje sladkorne pese letos prej kakor lani, da bo končano pred zimo. Nekateri tovarne sladkorja v Srbiji bodo začele predelovati sladkorno peso iz Srbije, kjer je prej dozrela in kjer je pridelek zelo velik. Sladkorne tovarne na Hrvaškem bodo dobile iz Srbije okrog 200.000 tln sladkorne pese.

Ceprav bo v letošnji sladkorni pesi zaradi bujne rasti nekoliko manj sladkorja kakor v lanskem, bodo vendar dobili iz njega okrog 150 odst. več sladkorja kakor lani. To bo doslej največja proizvodnja sladkorja v Jugoslaviji.

Konferenca o uporabi radioaktivnih izotopov

LONDON, 9. — Nedavno se je v Oxfordu zaključila petdnevna konferenca o uporabi radioaktivnih izotopov. O uspešnih uporabi radioaktivnih izotopov v industriji so poročali švedski, ameriški, francoski in britanski znanstveniki. Na konferenci, katere so se poleg Velike Britanije udeležili tudi zastopniki 21 držav, so prečitali 94 razprav o uporabi radioaktivnih izotopov v zdravstvu, poljedelstvu in industriji. Vse na konferenci zastopane države, razen Združenih držav in Kanade, uporabljajo radioaktivni material, ki ga izdelujeta britanska zavoda za raziskovanje atomske energije v Harwellu in Amershamu.

Rekordna julijska zaposlitve v Združenih državah

WASHINGTON, 9. — Ameriško trgovinsko ministrstvo objavljaja, da je bilo v tednu, ki se je končal 14. julija, v Združenih državah zaposlenih 62 milijonov 520.000 oseb, to je 700.000 več kot v juniju in 1.300.000 več kot v juliju 1950. To je največja julijska zaposlitev v zgodovini Združenih držav. Trgovinski minister Savier je izjavil, da je bilo v juliju nezaposlenih 1.856.000 ljudi, kar je najnižja številka za ta letni čas po vojni.

Nepoljedelska zaposlitev je sredi julija porasla na 54 milijonov 618.000, to je 850.000 več kot v juniju, in 1.800.000 več kot v juliju 1950.

Pomanjkanje papirja na svetu

Po podatkih iz uradnih virov je odbor šestih držav napovedal še nadaljnje pomanjkanje časopisnega papirja v zahodnoevropskih državah. Ta napoved je bila dana na mednarodni konferenci za surovine, na kateri je bil prebran kratek pregled o bodoči proizvodnji in porabi časopisnega papirja. V odboru šestih držav so ZDA, Kanada, Švedska, Zahodna Nemčija, Avstrija in Nizozemska.

Konferenca 14 držav, ki je razpravljala o tem vprašanju, se je večerja sešla za zaprtimi vrati in ni dala nikakršnih javnih obvestil. Sestanek je bil zaključen, ne da bi sprejeli dokončni sklep o načrtu za mednarodno dodeljevanje časopisnega papirja.

Število prebivalstva v Avstriji

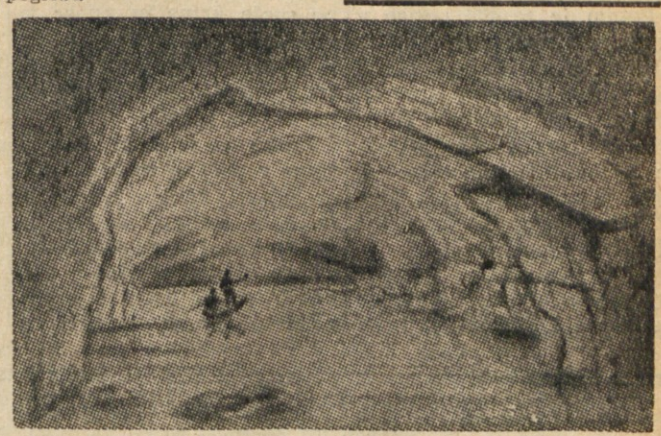
Po uradnih statistikah je imela Avstrija 1. januarja leta 1951 6.861.100 prebivalcev. Od tega števila živi na Dunaju 1.737.993 prebivalcev. Najbolj naseljene pokrajine so Spodnja Avstrija, kjer živi 1.235.568 prebivalcev, nato pa Zgornja Avstrija in Štajerska, v katerih je v vsaki okrog 1.100.000 prebivalcev.

Posojilo Izvozne banke Španiji

Mednarodna izvozna in uvozna banka je odobrila Španiji posojilo v znesku 5 milijonov 600.000 dolarjev. Deva milijona dolarjev bodo porabili za nakup hidroelektričnih naprav, ostalek pa za napredek rudarstva v Španiji in Špan-skem Maroku.

Najdražja poplava v Ameriki

O veliki poplavi v mestu Kansas City smo kratko že poročali. Tam je narasla reka Missouri, prodrla nasip ter poplavlja mesto in njegovo okolico. Poplava je napravila veliko škodo. Gre za najdražjo poplavo, kar jih pominj zgodovina Amerike. Škoda znaša namreč 750 milijonov dolarjev. Po prvih poročilih človeških žrtev ni bilo, pozneje pa so poročali, da je utonilo 41 prebivalcev mesta, 618.500 pa jih je ostalo brez strehe. Utonilo je tudi 16.000 glavo goveje živine. Pogled na poplavljenno mesto je bil tem strašnejši, ker so v industrijskem delu razvali še veliki požari. Mnogi ljudje so se rešili na pogostu nagi in vodo so bredli do pasu.

Na podzemski reki v dnu prepada pri Trebach nad Trstom v globini 323 m.

II. V naši hiši smo bili trije bratje (kasneje se jih je še nekaj pribral!), jaz, najstarejši, in dve mlajši sestra. Jaz sem bil še evole, ker sem hotel že v tisti hiši, ki je bila najprej izolirana, nikamor iz hiše niti ne več smeli in to je bilo hujše kot bolezen na mahu. Sester se je prišla, meni se je nekaj dučatov davilnih bacilov ali virusov ali kakoroli se imenujejo. Zakaj sem tožiti, da me grlo boli. Tista sestra je takoj spoznala, kaj je namila krepko pavle in jo zice mi je pritisnila jezik na to zlobila njegove korenine in me, kjer so v pomeljši modrosti, je bil nagnjen, da bo prenevala vsakih toliko preganja davilne bacile za dejen davilne nevarnosti z zga-bom zvečine... Tudi zdravnik, je rekel, da ni nobene nevarnosti več.

Epidemija je prenehala in mali bolniki so okrevili in bili de nekake dobre volje. Pa vam pri-tonatskega dne pismo od potem je bilo naznanjeno, da bo tega in tega dne v prihodnjem

FRANCE MAGAJNA

Nestrokovno kramljanje o medicini

tednu prišel v Vreme, to je v našo vas, okrajni zdravnik s strokovnim osebjem in z velikim parnim kotlom. Vse ta zbor bo zaradi temeljite razkužitve prekal vse postojlino in telesno perilo bolnikov in na ta brezobzirni način očvrl vse davilne bacile, da ne bodo niti v davilne bacile, kaj je pač naneslo. Za večjo varnost je spetoma povabil kakšnega orožniškega brigadirja ali maršala, naj prisede. Na ta na-

Teh razkuževalnih prepovedi ne morem še danes razumeti. Če je, recimo, sedem tisoč davilnih bacilov v postojlni rjuhi in v drugih sedem tisoč v srjački bolnika, jih je gotovo še trideset tisoč v bolnišnici so bi po lehi, stenah in stropu. Delo bi bilo izvršeno šele takrat zares temeljito, če bi prekuhalji v parnem kotlu tudi hiše, čeprav bi morebiti zavoljo tega postal nedolžna žrtev tudi kak šurek.

Ko je moj oče prebral uradni dokument, je kot razvit hudomušne povedal svečano, da bo prihodnji teden prišel v vas zdravnik s parnim kotlom in da bo v njem prekuhal vse tiste otroke, ki so bili bolni za davico. To sem slišal jaz na lastna ušesa in kaj bi trenil, sem grozno novico raznesel

med tovariše po vasi. Med vsemi nam je nastala velika zaskrbljenost. Dan na dan smo imeli po skednjih tajne sestanke in smo končno složno sklenili, da nas ne bo ničlé kuhali, rajši pobegnemo v gmajno, da nas nikoli več ne bo domov. Prišel je usodni dan. Po čestiti čež naše polje včetrta dva močna konja nekako lokomotivo z visokim dimnikom, iz katerega se je že kadilo. «Zdaj gredo!»

Kakor blisk je šinil ta telegram od hiše do hiše. V četrtinski ure ni bilo doma nobene krkolave in le, če kaka deklica je tu pa tam vreščala v smrtni grozi in ni vedela, kaj bi. Z oddaljenih hribov smo gledali pošastni stroj, ki se je kladl na Briedevem vrhu in v katerega so tuji ljudje nosili cule in zavoje. Kako sootno smo pomilovali tiste, ki jih kuhajo. Prav gotovo je, da bi ne prišli domov tisti večer, če bi o mraku ne videli, da so kadilci nestvor znova odpejali in da je odpovalot tja, od koder je prišel Tiste, ki so se skrili v goščavah ob potokih, so morali starejši bratje ali starši iskati še ponoči. Moj oče se je solzil od smeha, ne pa tako mati, ki ga je

oštevala in mu rekla, naj si le sebi zapíše, če bo kakemu otroku zavoljo strahu estopilo v glade in ne bo potlej nikoli nič iz njega.

V moji otroški dobi smo z zdravniki imeli zelo malo opravka. Nepozvani so prišli med nas le enkrat ali dvakrat na leto in to tedaj, ko so nam etal malima vcepili »ekozce«. In niti se jih nismo mnogo bali tedaj; dojenčki se niso zavedali, li mi etal veliki, ki smo hodili že v šolo, smo pa komaj čaka čaka časa novega; pri nas je »efirica« premagal vs strah. Čepljenje proti kozam se je vršilo tako, da je bilo običajni zdravnik vzel iz ponvice vrele vode nekako srebrno sulo ličico in nam z njo na treh krajih v nadlahtju malce op-praskal kožo. Brazgotinice, je zmocil potem z neko evodo« in nam ukazal, da si ne smemo ob-lečti jopčev, dokler se tista »evoda« ne posuši. Izkušenejši smo pa vedeli, kaj je treba storiti. Če hočes, da se ne bo do »cepljenja« prijel, moraš tisti »evodo« hitro obrisati z rokavom in paciti, da zdravnik tega ne vidi! Res je marsikdo to uspelo, a take srečnje so pri poznejši kontroli znova cepili.

Takrat pred štiridesetimi in več leti, so ljudje v podeljeju klicali zdravnika le v skrajni sili; v bolnico so odpejali bolnike, ki se ležali v postelji, ali šele takrat, ko mu niso pomagale nobene domače var-nijev več in ko je že skoro umiral. Ker se je zaradi tega le malokdo vrnil ozdravljen domov, so bolnico iteli približno tako, kot mrtvaško celico v kazniznici. Če je nekoga neprestano bolelo v prebavilih, so rekli, da ga ušeda, in ko je umrl, so rekli, da ga je »epreje-lo«. No, dosti niso bili v zmo-ti, če so bili vzrok bolezni kakšni žlezočni čiri. Brez dvoma se je s temi ujudici dosti-krat skrivral rak. Bolečine v spodnjem delu trebuha je pa povzročal »madrona« (It.: ma-drone — bodljaji. zbadanje. — Op. ur.) Po kakih znamenjih se spozna madron, nisem mogel nikoli točno izvedeti. So-dim, da je bil madron največ-nejše zdravilo za vse take in podobne bolezni je bilo žga-nje. Čim bolj je bolnik vpil in se zvijal od bolečin, tem bolj so ga domači zalivali z žga-njem. Če je bolnik ozdravel, je zaslu-go za to imelo žganje, če je pa umrl, bodisi za bole-znijo ali zastrupljenjem z alko-

